

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Hoolduspere vanema kompetentsimudel (2021)

Hoolduspere vanema kompetentsimudel

Kompetentside kirjeldused

1. Turvatunde looja ja peretunde kujundaja

1.1. Lapse omaksvõtmine

- 1.1.1. Hindab ja mõistab lapse traumakogemust ja sellest tulenevaid vajadusi.
- 1.1.2. Märkab ja täidab lapse vajadusi.
- 1.1.3. Loob lapsega lähedust sõnade ja puudutuste kaudu.
- 1.1.4. Tutvustab last pere võrgustikule ja aitab lapsel luua pereväliseid turvalisi suhteid.

1.2. Turvalise keskkonna loomine

- 1.2.1. Loob koduse õhkkonna, kus kõiki kuulatakse ja kõigi arvamusega arvestatakse.
- 1.2.2. Loob ja järgib rutiine, muudab lapse päeva ja tegevused etteaimatavaks.
- 1.2.3. Loob lapsele võimaluse olla loov ja mänguline, mängib kaasa.

1.3. Pühendumine lapsele

- 1.3.1. Tagab piisavalt kvaliteetaega koosolemiseks ja tegutsemiseks.
- 1.3.2. Mõistab lapse keerulise käitumise põhjuseid, jääb tasakaalukaks ja aitab lapsel uusi toimetulekuoskusi kujundada.
- 1.3.3. Hoiab lapsega teadlikult püsivat kontakti.
- 1.3.4. On teadlikult lapsele eeskujuks emotsioonide juhtimisel.

2. Lapse arengu suunaja

2.1. Lapse arenguvajaduse mõistmine

- 2.1.1. Hindab ja mõistab lapse arengutaset ning vaimset seisundit tema käitumisest lähtuvalt.
- 2.1.2. Seab lapsele realistlikke ootusi arvestades tema tegelikku arengutaset.
- 2.1.3. Märkab lapse võimekusi ning aitab need tugevusteks arendada.

2.2. Võimaluste loomine

- 2.2.1. Pakub lapsele arendavaid tegevusi nii kodus kui väljaspool.
- 2.2.2. Toetab lapse uudishimu ja julgustab seda järgima.
- 2.2.3. Julgustab lapse iseseisvust, vältides lapse poolt liigset vastutuse võtmist.
- 2.2.4. Usub lapsesse, toetab ja innustab teda.
- 2.2.5. Märkab ja tunnustab väikesi muutusi ning edusamme.
- 2.2.6. Aitab lapsel ebaõnnestumistega toime tulla ja neist õppida.

2.3. Emotsionaalse ja sotsiaalse arengu toetamine

- 2.3.1. Aktsepteerib lapse tundeid ja peegeldab neid.
- 2.3.2. Aitab lapsel oma tunded sõnastada ja nendega toime tulla.
- 2.3.3. Aitab lapsel teisi inimesi mõista ja turvalisi suhteid luua.

3. Lapse päritolu toetaja

3.1. Lapse identiteedi toetamine päritolust lähtuvalt

- 3.1.1. Tutvustab lapsele tema päritolu ja loob sellega positiivseid seoseid.
- 3.1.2. Aitab lapsel lahti mõtestada oma minevikku ja suhet bioloogilise perega.
- 3.1.3. Aitab lapsel luua oma eluloo raamatut ja saada selleks vajalikku infot.

3.2. Usaldusliku suhte loomine bioloogilise perega

- 3.2.1. Toetab last suhtlemisel bioloogiliste vanematega, arvestades alati lapse heaolu ja turvalisusega.
- 3.2.2. Toetab lapse kontaktihoidmist oluliste inimestega minevikust.

4. Enesejuhtija ja enesearendaja

4.1. Eneseteadlikkus

- 4.1.1. On kontaktis oma tunnete ja vajadustega.
- 4.1.2. Hindab realistlikult enda ja oma pereliikmete ajalist ja emotsionaalset ressursi.
- 4.1.3. Teab, kust abi küsida ja vajadusel küsib abi.

4.2. Enesejuhtimine

- 4.2.1. Teadvustab isikliku ajaloo ja läbielatu mõju oma käitumisele ja suhetele ning tegeleb vajadusel oma peremustritega.
- 4.2.2. Oskab oma emotsioone ja käitumist turvaliselt juhtida.

4.3. Enesearendamine

- 4.3.1. Arendab end järjepidevalt inimesena ja hoolduspere vanemana.
- 4.3.2. Osaleb tugiteenustel ja koolitustel.

5. Koostööpartner ja võrgustikuliige

5.1 Hoolduspere õiguste ja vastutuse tundmine

- 5.1.1. Tunneb hoolduspere õigusi ja kohustusi.
- 5.1.2. Teeb vajadusel Sotsiaalkindlustusametile ettepanekuid hooldusperede valdkonna meetmete ja teenuste täiustamiseks.

5.2. Koostöö lapse eestkostja ja võrgustikuga

- 5.2.1. Annab ausat infot peres oleva lapse ja pere kui terviku kohta.
- 5.2.3. Küsib vajadusel tuge spetsialistidelt ning võtab pakutud abi vastu.
- 5.2.4. Seisab lapse ja pere vajaduste eest ning teeb ettepanekuid lapsele pakutava toe osas.

5.3. Koostöö hooldusperede võrgustikus

- 5.3.1. Leiab endale sobiva tugigrupi, kus on võimalus järjepidevaks arenguks ning osaleb selle tegevustes.
- 5.3.2. Jagab oma kogemusi ja õpib teistelt.

Mõisted ja mudeli ülesehitus

Dokumendis kasutatavad mõisted

- **Kompetentsid** on teadmised, oskused ja hoiakud, mis avalduvad rollikäitumises ning on eelduseks rolli edukaks täitmiseks.
- **Kompetentsimudel** on kompetentside kirjeldamise, hindamise ja tagasiside andmise süsteem.

Kompetentse kirjeldatakse vaadeldavate käitumiste kaudu. Kompetentsimudel on üles ehitatud **rollipõhiselt** – kirjeldatud on hooldusvanema viit olulist rolli, millest igaüks eeldab vastavat käitumist.

Hoolduspere vanema kompetentsimudel on abivahendiks:

- hooldusperele esitatavate ootuste kirjeldamisel,
- hoolduspere vanemale enesehindamisel,
- arendusvajaduste väljaselgitamisel.